

**ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ- Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ- 6^ο «ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ»-ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΙΟΥΝΙΟΥ 2022**

1^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΜΕΡΕΣ ΣΕ ΕΝΑ ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, σ σ 9-24

2^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, σ σ 25-38

3^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ, σ σ 39-58

4^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΜΟΥ, σ σ 59-80

5^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΟΝ ΜΑΓΙΚΟ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ, σ σ 81- 98

6^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ : ΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΖΩΗ ΜΟΥ, σ σ 99-110

7^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΚΟΣΜΟΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΘΟΝΗ-ΕΙΚΟΝΑ:

B. Οριστικό και Αόριστο Άρθρο, σ σ 115-116

ΣΤ. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου, σ σ 121-122

8^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩ ΚΑΙ
ΣΥΜΜΕΤΕΧΩ

B3: Ασύνδετο Σχήμα, σ σ 130

ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Η στίξη- Τα σημεία στίξης, σ σ 24-26

Το άρθρο, σ σ 29-30

Τα ουσιαστικά, σ σ 31-46

Τα επίθετα, σ σ 47-55

Τα ρήματα, σ σ 74-99

Κείμενο-Περίοδος-Πρόταση, σ σ 109-115

Το ουσιαστικό και η ονοματική φράση, σ σ 116-122

Το ρήμα και η ρηματική φράση, σ σ 123-135

Σύνδεση των προτάσεων, σ σ 145-146

Ο σχηματισμός των λέξεων- Παραγωγή, σ σ 158-160

Η Κειμενογλωσσολογία, σ σ 172-178

Υφολογία, ύφος και σχήματα λόγου, σ σ 181-182

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΟΥΜΕ ΟΤΙ:

2.1. Θεματικές ενότητες-διδασκτικές ενότητες

Τα σχολικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται για τη διδασκαλία του μαθήματος της Νεοελληνικής γλώσσας είναι οργανωμένα σε διδασκτικές ενότητες. Σε κάθε διδασκτική ενότητα αναπτύσσεται ένα θέμα που υποστηρίζουν κατ' εξοχήν τα εισαγωγικά κείμενα. Ανά ενότητα προτείνεται να διατίθεται όσο το δυνατόν περισσότερος διδασκτικός χρόνος, ώστε οι μαθητές/τριες να εμβαθύνουν στην κατανόηση των κειμένων, να συνειδητοποιούν γλωσσικές λειτουργίες, να εμπλέκονται σε δραστηριότητες κατανόησης και παραγωγής λόγου και να παράγουν δικά τους κείμενα με τα οποία αναστοχαστικά θα αξιολογούν την εξέλιξή τους στην κατάκτηση και αφομοίωση πρακτικών γλωσσικής επικοινωνίας.

Για τη διδασκαλία και εξέταση του μαθήματος χρησιμοποιούνται:

- *Νεοελληνική Γλώσσα Α' Γυμνασίου, Βιβλίο Μαθητή (διαδραστικά βιβλία).*
- *Τετράδιο Εργασιών Α', Β' & Γ' τάξεων Γυμνασίου, τα οποία αντιμετωπίζονται με τις ίδιες διδασκτικές αρχές που αναφέρονται στο εισαγωγικό κείμενο.*
- *Κείμενα από έγκριτες πηγές, έντυπες ή / και ηλεκτρονικές, καθώς και κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό για την ανάπτυξη γνωστικών και γλωσσικών δεξιοτήτων εκ μέρους των μαθητών/τριών (βλ. ενδεικτικοί διαδικτυακοί πόροι για διδασκτική αξιοποίηση).*
- *Γραμματική της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Α', Β', Γ' Γυμνασίου των Σ. Χατζησαββίδη, Α. Χατζησαββίδου.*
- *Ερμηνευτικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής, Α', Β', Γ' Γυμνασίου των Μ. Γαβριηλίδου, Π. Λαμπροπούλου, Κ. Αγγελάκου.*

|| ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Λόγω της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζει η Α' Γυμνασίου ως τάξη μετάβασης από τη μια βαθμίδα εκπαίδευσης στην άλλη επιβάλλει τη διεύρυνση της στοχοθεσίας του γλωσσικού μαθήματος και με παιδαγωγικούς, κοινωνικούς και συναισθηματικούς στόχους. Έτσι, στο γλωσσικό μάθημα ενσωματώνονται αρχές της βιωματικής μάθησης με τις οποίες υποστηρίζονται οι μαθητές και οι μαθήτριες σε αυτή τη φάση της προσαρμογής στο νέο περιβάλλον.

|| ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Με βάση τις σύγχρονες γλωσσοπαιδαγωγικές απόψεις, η διδασκαλία του περιεχομένου του γλωσσικού μαθήματος με στοχοκεντρική οπτική και με μη γραμμικό τρόπο (βλ. εισαγωγικό κείμενο) απαλλάσσει τον εκπαιδευτικό από την παρακολούθηση μιας, συνήθως, ογκώδους διδασκτικής ύλης και μετατρέπει το διδασκτικό υλικό σε εργαλείο επίτευξης συγκεκριμένων μαθησιακών στόχων.

Θεματικοί άξονες:

Σχολείο, Φύση Υγεία και Διατροφή, Θέατρο/κινηματογράφος, Δραστηριότητες, Ο κόσμος μέσα από την οθόνη/ εικόνα, Αθλητισμός, Γνώση, Τόπος και πολιτισμός εγχειριδίου της Α' Γυμνασίου από μια στοχοκεντρική οπτική αποτυπώνεται αδρομερώς στον παρακάτω πίνακα:

Γένη λόγου – Κειμενικά Είδη:

Περιγραφή, Αφήγηση, Επιχειρηματολογία, Πολυτροπικά κείμενα Δεξιότητες: Κατανόηση προφορικού λόγου, Κατανόηση γραπτού λόγου, Παραγωγή προφορικού λόγου, Παραγωγή γραπτού λόγου, Παράγραφος, Περίληψη

Γραμματικά - συντακτικά φαινόμενα:

Προτάσεις, Ονοματική φράση – Επιθετικός προσδιορισμός, Κλίση ουσιαστικών – επιθέτων, Ρήμα, Οι πτώσεις και οι λειτουργίες τους, Οριστικό και αόριστο άρθρο, Παρατακτική και υποτακτική σύνδεση, Ασύνδετο σχήμα.

Σύμφωνα με την οπτική αυτή, ο/η εκπαιδευτικός δε χρειάζεται να αντιμετωπίζει τη διδακτέα ύλη ως άθροισμα σελίδων, αλλά ως σύνολο στόχων που χρειάζεται να καλυφθούν στη διάρκεια του σχολικού έτους. **Υπ' αυτό το πρίσμα ο σχεδιασμός της διδασκαλίας δε χρειάζεται να ακολουθεί τη γραμμική διάταξη του σχολικού εγχειριδίου, αλλά είναι στη διακριτική ευχέρεια των εκπαιδευτικών, σε συνεργασία μεταξύ τους, να κάνουν επιλογές ως προς τη θεματική των διδακτικών ενότητων με βάση τα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριών. Ως εκ τούτου, από το σχολικό εγχειρίδιο οι εκπαιδευτικοί μπορούν να επιλέξουν από τις διδακτικές ενότητες τα θέματα που θα προσπελάσουν, με όποια σειρά κρίνουν σκόπιμη, αυτοτελώς ή και σε συνδυασμό (βλ. περαιτέρω ενδεικτική αναδιάταξη της ύλης).**

Είναι απαραίτητο να γνωρίζουν οι μαθητές και οι μαθήτριες της Α' Γυμνασίου με ποιους στόχους «δουλέψαμε» , γιατί με βάση αυτούς τους στόχους θα εξετασθούν.

ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ ΓΙΑ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ- Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ- 6^ο
«ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ»-ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
ΙΟΥΝΙΟΥ 2022

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ	Λαϊκό παραμύθι Δημοτικό τραγούδι	«Το πιο γλυκό ψωμί» «Ύπνε μου κι έπαρέ μου το»	σ σ 18-21 σ σ 27-28
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	Λέων Τολστόι	«Ο παππούς και το εγγονάκι»	σ σ. 43-44
ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΖΩΗΣ	Νίκος Καζαντζάκης	« Η Νέα Παιδαγωγική»	σ σ 92-94
ΤΑ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ	Διδώ Σωτηρίου	«Ταξίδι χωρίς επιστροφή»	σ σ 136- 139
ΟΙ ΦΙΛΙΚΟΙ ΔΕΣΜΟΙ	Όσκαρ Ουάιλντ	«Ο πιστός φίλος»	σ σ 174- 179
Η ΒΙΟΠΑΛΗ	Λαϊκό παραμύθι	« Ο Φτωχός και τα γρόσια»	σ σ 186- 187

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ- ΣΤΟΧΟΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Προτείνονται δραστηριότητες που βοηθούν αρχικά τους μαθητές/τριες:

- Να εντοπίζουν βασικές πληροφορίες που περιέχονται στο κείμενο (χώρος, χρόνος, πρόσωπα, σκηνικό, κοινωνικό πλαίσιο δράσης των ηρώων).
- Να παρακολουθούν τη δράση ενός ήρωα, την πιθανή εξέλιξη του χαρακτήρα του, την αλληλεξάρτησή του από το περιβάλλον.
- Να εντοπίζουν το πρόβλημα που κατευθύνει τη δράση των αφηγηματικών ηρώων. – Να παρακολουθούν τη δράση των ηρώων συγκριτικά.
- Να κατανοούν την περιγραφή μίας εικόνας ή ενός προσώπου.
- Να συνδέουν το κείμενο με ιστορικές και κοινωνικές παραμέτρους αξιοποιώντας τα εισαγωγικά σημειώματα.
- Να απαντούν στην ερώτηση: Ποιος μιλά, ποιος είναι ο αφηγητής;
- Να κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο συλλειτουργεί η εικόνα και ο λόγος, όπου αυτό απαιτείται.
- Να εξοικειωθούν με βασικά στοιχεία των ποιητικών μορφών (στίχος, ρυθμός, μέτρο, ομοιοκαταληξία, ελεύθερος στίχος, κλπ).
- Να διακρίνουν και να κατανοούν την αξιοποίηση εκφραστικών μέσων, κ.ά.

Όλα τα παραπάνω σημεία τεκμηριώνονται με βάση στοιχεία του κειμένου. Υπενθυμίζεται πως η σχηματοποίηση των ζητούμενων βοηθά τα παιδιά στην παρακολούθηση μίας αφήγησης, ενός χαρακτήρα ή μίας περιγραφής (π.χ. η παράθεση των σταδίων της ιστορίας και της δράσης ενός ήρωα σε παράταξη).

Στη συνέχεια, προτείνονται δραστηριότητες που επιτρέπουν τους μαθητές και τις μαθήτριες να:

– Σχολιάζουν ιδέες, αξίες, στάσεις, συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο με βάση είτε τα κειμενικά συμφραζόμενα είτε τα ιστορικά και ιδεολογικά συμφραζόμενα της εποχής παραγωγής ή πρόσληψης του κειμένου.

– Συγκρίνουν ιδέες, αξίες, στάσεις, συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο/α με αυτές του σήμερα.

– Σχολιάζουν την οπτική γωνία του συγγραφέα και διακρίνουν τους τρόπους που διαμορφώνουν αυτήν την οπτική αξιοποιώντας κειμενικά δεδομένα.

– Συσχετίζουν ιδέες, αξίες, στάσεις, συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο με προσωπικές εμπειρίες, βιώματα, συναισθήματα.

– Προσεγγίζουν κριτικά σημεία του κειμένου ως προς τη μορφή και το περιεχόμενό του. Υπενθυμίζεται πως η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Λογοτεχνίας δίνει πολλές δυνατότητες για τη συνομιλία των λογοτεχνικών κειμένων με τις άλλες τέχνες (ζωγραφική, μουσική, δραματοποίηση, κινηματογραφική απεικόνιση, κ.ά.), ενώ παράλληλα διευρύνει την ποικιλία των δραστηριοτήτων.

Τονίζεται πως σε όλες τις τάξεις οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εστιάζουν και στην παραγωγή λόγου εκ μέρους των μαθητών-αναγνωστών για κάθε κείμενο. Οι δραστηριότητες παραγωγής λόγου απορρέουν από το/τα λογοτεχνικό/ά κείμενο/α που διαβάσουν οι μαθητές/τριες και μπορούν να είναι:

1. Αναγνωστικής ανταπόκρισης (με την έννοια ότι οι μαθητές/τριες παράγουν λόγο που προκύπτει από τα ζητήματα που εξετάστηκαν στην τάξη και συνδέονται με τις παραπάνω δραστηριότητες)

2. Δημιουργικής γραφής (αναδιήγηση τμήματος της ιστορίας με άλλον αφηγητή, δημιουργία νέας σκηνής στην οποία ο αναγνώστης συναντιέται με τον ήρωα, αλλαγή του τέλους της ιστορίας, αλλαγή κειμενικού είδους, κ.λπ.). Σχετικά με την έννοια και τη φιλοσοφία της δημιουργικής γραφής, υπογραμμίζεται πως σκοπός της είναι να βοηθήσει στην ανάπτυξη της συγγραφικής απόλαυσης και την καταπολέμηση της αυτολογοκριτικής λογικής, αφήνοντας πιο ελεύθερα τα περιθώρια στη φαντασία των μαθητών, απαλλάσσοντάς τους, κατά κάποιον τρόπο, από τον φόβο του «σωστού και λάθους».

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α΄ Γυμνασίου

Ειδικότερα για την Α΄ Γυμνασίου είναι πολύ σημαντικό να αξιοποιηθεί το μάθημα της Λογοτεχνίας (όπως και το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας) για μία ομαλότερη προσαρμογή των μαθητών/τριών στη νέα σχολική βαθμίδα (βλ. παρακάτω ενδεικτικό παράδειγμα 1). Ο προνομιακός χώρος της λογοτεχνίας επιτρέπει την κατάθεση συναισθημάτων, εμπειριών και απόψεων μέσα από την ασφαλή απόσταση που προσφέρει η λογοτεχνική αναπαράσταση, γεγονός που αποφορτίζει και αποσαφηνίζει το προσωπικό βίωμα, ενώ παράλληλα επιτρέπει τη συμμετοχή όλων σε μία ομαδική δραστηριότητα

Σε κάθε περίπτωση, οι απαντήσεις των μαθητών/τριών σε ερωτήματα που τίθενται και στα διαγωνίσματα δεν πρέπει να βασίζονται σε απομνημόνευση γνώσεων, αλλά σε αξιοποίηση του κειμένου και πληροφοριών που προτάσσονται για το κείμενο, τον δημιουργό, την εποχή, το είδος του κειμένου.

Σας ευχόμαστε ολόψυχα δημιουργικό και αποτελεσματικό διάβασμα και επιτυχία!

Η Διευθύντρια

Οι διδάσκοντες: Γιώργος Χαβιαράς

Ευδοξία Ισηδωρίδου

Καλλιρρόη Μαρκόνη